

جمهوری اسلامی ایران
مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان

بیت

شماره: ۹۳/ف/۱۳۴
تاریخ: ۱۳۹۳/۰۳/۱۹
پیوست: صلوات

حضرت آیت الله جنتی «دامت برکاته»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم

بدینوسیله گزارش چهار جلسه از جلسات مجمع مشورتی فقهی شورای محترم نگهبان از تاریخ ۱۳۹۳/۰۳/۰۴ تا ۱۳۹۳/۰۳/۱۷ که مشتمل بر بحث و بررسی طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی می باشد به شرح ذیل تقدیم می گردد:

دستور: طرح آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی.

ماده ۳: رئیس سازمان قضائی علاوه بر ریاست اداری ...

بررسی: نظر یکی از اعضاء این بود که ماده مذکور خلاف بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی می باشد زیرا بنا بر این بند، عزل و نصب قضات بر عهده رئیس قوه قضائیه می باشد ولی بر اساس این ماده و بر اساس نظر مجلس و مصوبه آن، ریاست شعبه اول دادگاه تجدید نظر استان تهران به رئیس سازمان قضائی اعطاء می شود نه بر اساس نصب رئیس قوه قضائیه. در مقابل نظر اکثر اعضاء این بود که اگر رئیس قوه قضائیه با توجه به این قانون رئیس سازمان قضائی را نصب می نماید پس در واقع نصب دیگری نیز انجام می دهد.

ماده ۹: رئیس سازمان قضائی استان ...

بررسی: اشکال مطرح شده در ماده سوم و جواب آن در این ماده نیز جاری است.

ماده ۱۵: هرگاه دادگاه نظامی دو، أخذ نظر مشاور ...

بررسی: اطلاق محکومیت نظامی مشاور در فرض تخلف از اعلام نظر کتبی خود ظرف مدت مقرر از نظر شمول نسبت به مواردی که رسیدگی و اعلام نظر در مدت پنج روز ممکن نمی باشد و یا مشاور عذر شرعی در عدم اعلام نظر در این مدت دارد خلاف شرع دانسته شد مگر این که ادعا شود که این گونه موارد تخلف صدق نمی نماید.

ماده ۱۵ تبصره: چنانچه مشاور ظرف مهلت مقرر ...

بررسی: اشکال مذکور در اصل ماده ۱۵ در این تبصره نیز جاری بوده و اطلاق تکلیف نمودن دادگاه به انشاء رأی حداکثر ظرف یک هفته خلاف شرع دانسته شد.

ماده ۱۷: در صورتی که تعداد اعضاء دادگاه نظامی ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که ظاهر بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی - خصوصاً با توجه به ذیل اصل ۱۶۰ قانون اساسی - آن است که یکی از وظایف رئیس قوه قضائیه عزل و نصب قضات بالمباشره می باشد و لذا تفویض اختیار از سوی رئیس قوه قضائیه به رئیس سازمان قضائی در تأمین اعضاء دادگاه نظامی یا تجدید نظر خلاف بند سوم اصل ۱۵۸ قانون اساسی می باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که بند سوم اصل ۱۵۸ چنین ظهوری ندارد و شامل عزل و نصب بالواسطه و تفویضی نیز می گردد.

ماده ۲۲، بند الف: کلیه جرائم ارتكابی در مناطق عملیاتی.

پرسش: نظر اکثر اعضاء این بود که بند مذکور خلاف اصل ۱۷۲ می باشد زیرا مفاد صدر اصل ۱۷۲ آن است که محاکم نظامی دارای محدوده خاص بوده و انحصاراً جهت رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی تشکیل می گردد در حالی که موضوع بند الف یعنی کلیه جرائم ارتكابی در مناطق عملیاتی عمومیت داشته و شامل جرائمی که مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی نمی باشد نیز می گردد.

در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که اصل ۱۷۲ قانون اساسی مفید حصر نبوده و در صدد بیان محدوده رسیدگی محاکم نظامی نمی باشد.

ماده ۲۸، بندهای ب، پ، ت، ج: ...

پرسش: اطلاق بندهای مذکور از جهت شمول نسبت به جرم های غیر مرتبط به وظائف خاص نظامی و انتظامی خلاف اصل ۱۷۲ دانسته شد و همان گونه که در ذیل اصل ۱۷۲ آمده است به جرائم عمومی ایشان در محاکم عمومی رسیدگی می شود نه در محاکم نظامی.

ماده ۲۸، بند ث: جرائم کارکنان وزارت اطلاعات ...

پرسش: اشکال مذکور در بند الف ماده ۲۲ در بند ث ماده ۲۸ نیز جاری بوده و محاکم نظامی بر اساس اصل ۱۷۲ قانون اساسی جهت رسیدگی به جرائم کارکنان اطلاعات نمی باشد و لذا بند مذکور خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد (اکثر اعضاء) در مقابل بعضی از اعضاء منکر استفاده حصر از اصل ۱۷۲ بودند.

ماده ۲۸، بند ج: جرائم خاص مرتبط با وظائف ...

پرسش: نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان یگان های حفاظت شامل کارکنان غیر نظامی نیز می گردد و لذا خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۷۲ مبتنی بر رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی در مورد خصوص اعضاء ارتش، ژاندارمری، شهربانی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد.
در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان یگان های حفاظت، خود نظامی محسوب می گردند.

ماده ۲۸، تبصره ۱ و ۳: ...

پرسش: تبصره اول ابهام داشته و مفهوم آن روشن نیست همچنین تبصره اول و سوم نوعی تفسیر اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد که از اختیارات شورای محترم نگهبان است نه از اختیارات مجلس شورای اسلامی.

ماده ۳۰: چنانچه نظامیان غیر ایرانی در داخل یا خارج ...

پرسش: خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی دانسته شد زیرا مستفاد از این اصل آن است که محاکم نظامی وظیفه اش فقط رسیدگی به جرائم مربوط به وظائف خاص نظامی یا انتظامی نظامیان ایرانی است نه نظامیان غیر ایرانی.

ماده ۳۱: اعضاء نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران عبارتند از ...

پرسش: نظر بعضی از اعضاء این بود که اطلاق کارکنان مذکور در بندهای الف، ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح شامل کارکنان غیر نظامی نیز می گردد و لذا خلاف حصر مستفاد از اصل ۱۷۲ مبتنی بر رسیدگی به جرائم مرتبط با خصوص افراد نظامی می باشد در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که کارکنان این ارگان ها و نهادهای نظامی، نظامی محسوب می گردند.
همچنین اعضاء بسیج (مذکور در بند پ ماده ۳۱) غیر از سپاه بوده و اصل ۱۷۲ شامل ایشان نمی شود در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که سپاه شامل بسیج نیز می گردد.

شماره: ... ۹۳/ف/۱۳۴
تاریخ: ... ۱۳۹۳/۰۳/۱۹
پوست: صلوات

ماده ۳۱۲ : به جرائم نظامیان کم تر از هیجده سال تمام ...

بررسی: افراد کم تر از ۱۸ سال شامل افراد بالغ نیز می شود و اجرای مقررات مربوط به رسیدگی به جرائم اطفال در حق ایشان خلاف شرع می باشد.

ماده ۳۱۳ : هر گاه رسیدگی به اتهام فردی ...

بررسی: مجرد وجود ملازمه در عمل بین رسیدگی به یک جرم و جرم دیگر که در صلاحیت سایر مراجع قضائی است مستلزم رسیدگی به جرم دیگر شخص در محاکم نظامی نمی گردد و لذا ماده مذکور خلاف اصل ۱۷۲ می باشد.

ماده ۳۱۴ : در جرائمی از قبیل رشاء و ارتشاء ...

بررسی: نظر بعضی از اعضاء این بود که رسیدگی به اتهامات متهمان غیرنظامی در دادگاه نظامی خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد. در مقابل نظر بعضی از اعضاء این بود که اصل ۱۷۲ قانون اساسی انصراف از این گونه موارد دارد زیرا فلسفه محاکم نظامی آن است که اسرار افراد نظامی در دادگاه های عمومی مطرح نشود و در نتیجه ماده ۳۴ خلاف اصل ۱۷۲ نمی باشد.

ماده ۳۱۵ : در مورد جرائم گروه مجرمانه ...

بررسی: مطلب مذکور در ماده ۳۴ در این ماده نیز جاری است.

ماده ۳۱۹، تبصره ۱ : روساء، معاونان و مأموران... و همچنین مأموران حفاظت اطلاعات وزارت اطلاعات ...

بررسی: مبنیاً بر اشکال مذکور در بند «ث» ماده ۲۸ این قانون، شمول تبصره نسبت به مأموران حفاظت اطلاعات وزارت اطلاعات خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد.

ماده ۴۹ : قضات سازمان قضائی می توانند ...

بررسی: اطلاق لزوم اطلاع دادن به فرمانده یگان یا رئیس یا مسئول قسمت مربوطه از جهت شمول نسبت به مواردی که فرمانده یا رئیس یا مسئول مربوطه خود شخصاً دخیل بوده و یا اطلاع دادن موجب لوث شدن قضیه می گردد خلاف مسائل امنیتی بوده و خلاف شرع می باشد.

ماده ۵۱ : احضار متهمان نظامی و متهمان وزارت اطلاعات ...

بررسی: ۱- مبنیاً بر ایراد بند «ث» ماده ۲۸، احضار متهمان وزارت اطلاعات به محاکم نظامی دارای ایراد بوده و خلاف اصل ۱۷۲ قانون اساسی می باشد.

۲- اطلاق اطلاع دادن به فرمانده یا مسئول مافوق متهم نظامی از جهت شمول نسبت به فرضی که اطلاع پیدا کردن ایشان خلاف موارد امنیتی می باشد خلاف شرع می باشد.

ماده ۵۵ : در خصوص قرار بازداشت موقت ...

بررسی: اطلاق لزوم اطلاع دادن در اسرع وقت به یگان مربوط از جهت شمول نسبت به مواردی که اطلاع دادن خلاف مسائل امنیتی می باشد خلاف شرع دانسته شد.

شماره: ... ۹۳/ف/۱۳۴
تاریخ: ... ۱۳۹۳/۰۳/۱۹
پوست: صلوات

ماده ۶۷: وکلای دارای تابعیت خارجی ...

بررسی: اطلاق تعهدات بین المللی، شامل تعهدات بین المللی قبل از انقلاب نیز می گردد و لذا مناسب است سابقه آنها دیده شود تا موارد خلاف شرع در اینگونه تعهدات نباشد.

ماده ۶۴: ارجاع پرونده ها در ... غیاب وی به عهده رؤسای دادگاههای تجدید نظر و نظامی یک و دو ...

بررسی: ظاهرا لفظ «و» بین کلمه «تجدید نظر» و کلمه «نظامی» اضافی است.

ماده ۸۸: به منظور ساماندهی پرونده ها ...

بررسی: در این طرح شرایطی برای کارمندان «مرکز ملی داده های قوه قضائیه» از جمله امانتداری و حفظ اسرار مردم و وثوق ذکر نشده است و لذا لازم است این سری شرایط نیز در این طرح آورده شود.

ماده ۹۱، بند ۲: آراء صادره از سوی محاکم ...

بررسی: اطلاق آن شامل احکامی می گردد که انتشار آن به صورت آنلاین برای تحلیل و نقد صاحب نظران و متخصصان مستلزم اشاعه فحشاء می گردد و حفظ حریم خصوصی اشخاص نیز مانع اشاعه فحشاء نمی گردد، از این جهت ذکر قید عدم لزوم اشاعه فحشاء لازم است.

ماده ۹۱، بند ۳: خدمات معاضدت قضائی ...

بررسی: ایراد مذکور در ماده ۶۲ در این بند نیز جاری است و لذا لازم است سابقه تعهدات انجام شده در زمان طاغوت دیده شود تا موارد خلاف شرع در آن نباشد.

ماده ۹۱، تبصره ۱: در کلیه مراحل تحقیق ...

بررسی: ارزش و اعتبار بخشیدن به موارد الکترونیکی مذکور در اصل ماده ۹۳ مانند موارد مشابه غیر الکترونیکی وجهی نداشته و خلاف شرع می باشد.

مجمع شورتی فقهی شورای نگهبان
۹ اردیبهشت ۱۳۹۳
غزالی

جلسات ۷ - ۷.۱ - ۷.۲ - ۷.۳